Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2025/454

10.3.2025

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOASETUS (EU) 2025/454,

annettu 7 päivänä maaliskuuta 2025,

säännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1689 soveltamiseksi siltä osin kuin on kyse riippumattomista asiantuntijoista koostuvan tiedelautakunnan perustamisesta tekoälyn alalla

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja asetusten (EY) N:o 300/2008, (EU) N:o 167/2013, (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 ja (EU) 2019/2144 sekä direktiivien 2014/90/EU, (EU) 2016/797 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta 13 päivänä kesäkuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1689 ([1]) ja erityisesti sen 68 artiklan 1 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Olisi perustettava tekoälyalan riippumattomista asiantuntijoista koostuva tiedelautakunta, jäljempänä ’tiedelautakunta’, tukemaan täytäntöönpanotoimia asetuksen (EU) 2024/1689 puitteissa ja neuvomaan ja tukemaan Euroopan tekoälytoimistoa, jäljempänä ’tekoälytoimisto’, sen tehtävien suorittamisessa.

(2) Tiedelautakunnan jäsenet tulisi nimittää objektiivisin perustein julkisen kiinnostuksenilmaisupyynnön pohjalta. Kiinnostuksenilmaisupyyntöön sisältyvillä valintaperusteilla olisi varmistettava, että tiedelautakuntaan valitaan erittäin päteviä monitieteellistä ja tieteidenvälistä asiantuntemusta omaavia asiantuntijoita, joilla on riittäväntasoinen ja ajantasainen tieteellinen, sosiotekninen tai tekninen asiantuntemus tekoälyyn liittyvistä eri näkökohdista, tekoälyn vaikutuksista tai muulla tavoin asetuksen (EU) 2024/1689 tehokkaan täytäntöönpanon kannalta merkityksellisistä seikoista, mukaan lukien soveltuvin osin asiantuntemus soveltavilla aloilla sekä perusoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyvä asiantuntemus, minkä lisäksi valintaperusteilla olisi varmistettava, että asiantuntijat voivat toimia riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti. Kiinnostuksenilmaisupyynnössä tulisi esittää hakumenettely. Asiakirjatodisteisiin voivat kuulua unionin jäsenvaltion viranomaisen tai sellaisen Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvan maan, joka on Euroopan talousalueen jäsen, viranomaisen antamat lausunnot, joilla todistetaan ehdokkaiden tieteellinen, sosiotekninen tai tekninen asiantuntemus.

(3) Jotta voidaan varmistaa tiedelautakunnan tehokas toiminta ja samalla sen asiantuntemuksen monipuolisuus, siihen nimitettävien asiantuntijoiden lukumäärä saisi olla enintään 60, siten kuin Euroopan tekoälyneuvostoa, jäljempänä ’tekoälyneuvosto’, kuullen on määritetty. Tiedelautakunnan kullekin toimikaudelle nimitettävien asiantuntijoiden lukumäärä olisi määritettävä ja täsmennettävä kiinnostuksenilmaisupyynnössä sen mukaan, mikä on odotettu työmäärä ja tarvittava asiantuntemus, kussakin tapauksessa tekoälyneuvostoa kuullen. Komissio arvioi asiantuntijoiden enimmäismäärän saatujen kokemusten perusteella ja harkitsee sen tarkistamista osana tämän asetuksen mahdollista uudelleentarkastelua.

(4) Olisi vahvistettava periaatteet monipuolisen asiantuntijaryhmän valitsemiseksi. Komission olisi asiantuntijoiden valinnassa mahdollisuuksien mukaan varmistettava sukupuolten tasapuolinen edustus ja oikeudenmukainen maantieteellinen edustus. Oikeudenmukaisen maantieteellisen edustuksen saavuttamiseksi olisi nimettävä vähintään yksi asiantuntija jokaisesta unionin jäsenvaltiosta ja jokaisesta Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltiosta, joka on Euroopan talousalueen jäsen, edellyttäen että näistä maista on hakija, joka täyttää kiinnostuksenilmaisupyynnössä esitetyt perusteet. Joka tapauksessa kyseisistä maista saisi olla enintään kolme asiantuntijaa maata kohti. Koska

([1]) EUVL L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

tiedelautakuntaan on tärkeää tuoda erilaisia näkökulmia, asiantuntijoiksi olisi voitava nimittää kolmansien maiden kansalaisia. Kuitenkin vähintään neljä viidesosaa tiedelautakunnan asiantuntijoista tulisi olla unionin jäsenvaltioiden kansalaisia tai sellaisen Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltion kansalaisia, joka on Euroopan talousalueen jäsen.

(5) Tiedelautakunnan tehokkaan toiminnan varmistamiseksi tekoälytoimiston ja Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen olisi yhdessä huolehdittava sen sihteeristön tehtävistä.

(6) Tiedelautakunnan organisoinnilla olisi varmistettava joustavuus, jotta erityistietämystä voidaan hyödyntää kulloistenkin tarpeiden mukaan. Tätä varten puheenjohtajan ja sihteeristön olisi nimitettävä tiedelautakunnan yksittäisiin tehtäviin esittelijä ja kulloiseenkin tehtävään osallistuvat jäsenet ottaen huomioon muun muassa asiantuntemus, mukaan lukien alakohtainen asiantuntemus, sekä käytettävyys, mahdolliset eturistiriidat ja turvallisuusnäkökohdat.

(7) Kun otetaan huomioon tiedelautakunnan panos unionin politiikan tavoitteiden saavuttamiseen sen tukiessa täytäntöönpanotoimia asetuksen (EU) 2024/1689 nojalla, asiantuntijoiden tulisi saada asianmukainen korvaus tieteellisen paneelin tehtävien hoitamisesta tekoälytoimiston pyynnöstä. Korvaus olisi määritettävä komissiossa voimassa olevien säännösten ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1046 ([2]) 237 artiklan mukaisesti.

(8) Eturistiriitojen välttämiseksi tehtäviensä hoitamisessa tiedelautakunnan asiantuntijoiden tulisi olla riippumattomia kaikista tekoälyjärjestelmien tai yleiskäyttöisten tekoälymallien tarjoajista ja toimittava riippumattomasti, puolueettomasti ja objektiivisesti. Jotta voidaan varmistaa luottamus tiedelautakunnan työhön, asiantuntijoiden olisi laadittava ilmoitus sidonnaisuuksista ja vakuutus sitoumuksesta toimia yleisen edun hyväksi ja asetettava ne julkisesti saataville. Samaa tarkoitusta varten tiedelautakunnan tehtävät olisi suoritettava avoimesti ja tieto sen jäsenistä olisi asetettava julkisesti saataville.

(9) Asetuksen (EU) 2024/1689 tehokkaan täytäntöönpanon edellyttämien kansallisten valmiuksien vahvistamiseksi jäsenvaltioiden markkinavalvontaviranomaisten olisi voitava pyytää tiedelautakunnalta tukea täytäntöönpanotoimiinsa kyseisen asetuksen puitteissa. Tekoälytoimiston tulisi tarjota käytännön keinot, joiden avulla jäsenvaltiot voivat pyytää tällaista tukea. Pyydettävän tuen olisi oltava tarpeellista ja oikeasuhteista, ja tekoälytoimiston olisi käsiteltävä pyynnöt oikea-aikaisesti.

(10) Jotta tiedelautakunta voi tehokkaasti antaa perusteltuja varoituksia tekoälytoimistolle asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan mukaisesti, olisi vahvistettava edellytykset, menettelyt ja yksityiskohtaiset järjestelyt tällaisten perusteltujen varoitusten antamiselle. Tekoälytoimiston olisi tarjottava suojattu rajapinta, jonka kautta tiedelautakunta voi lähettää perustellut varoitukset ja niitä tukevan näytön. Kun otetaan huomioon perustellun varoituksen merkitys ja mahdolliset vaikutukset yleiskäyttöisen tekoälymallin tarjoajan kannalta, olisi säädettävä, että päätös tällaisesta varoituksesta edellyttää vähintään tiedelautakunnan jäsenten yksinkertaista enemmistöä.

(11) Jotta tiedelautakunta voi hoitaa tehokkaasti asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdassa säädetyt tehtävänsä, olisi vahvistettava edellytykset, menettelyt ja yksityiskohtaiset järjestelyt, joiden mukaisesti tiedelautakunta ja sen jäsenet voivat pyytää tekoälytoimistolta apua tehtäviensä suorittamiseksi. Erityisesti olisi säädettävä, miten tiedelautakunta voi pyytää komissiota esittämään tietopyynnön yleiskäyttöisen tekoälymallin tarjoajalle asetuksen (EU) 2024/1689 91 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj).

(12) Edellytyksenä tulisi olla, että tällaisen pyynnön esittää tiedelautakunnan jäsen, joka on nimitetty esittelijäksi yksittäisessä tiedelautakunnan tehtävässä ja että pyyntöä tukee vähintään kolmasosa tiedelautakunnan jäsenistä. Pyynnössä tulisi perustella asianmukaisesti, miksi tietopyyntö ja mahdollisuus tutustua pyydettyihin tietoihin ovat tarpeen tiedelautakunnan tehtävien suorittamiseksi. Tekoälytoimiston olisi arvioitava pyynnön tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta ottaen huomioon tarpeen suojella liikesalaisuuksia ja luottamuksellisia liiketoimintatietoja. Kun tekoälytoimisto päättää täyttää pyynnön, sen tulisi laatia tarjoajalle toimitettava tietopyyntö komission lähetettäväksi ja asettaa vastaanotetut tiedot asianomaisten tiedelautakunnan jäsenten saataville. Tietojen antamiseksi käyttöön tekoälytoimiston tulisi ottaa käyttöön suojatut tekniset keinot, joiden tulisi olla tarkoitukseensa sopivia ja laatutasoltaan riittäviä, ja pääsy tietoihin tulisi rajata pyynnön esittäneisiin tiedelautakunnan jäseniin, jotka ovat tiedelautakunnan tehtävään nimetty esittelijä ja siihen osallistuvat jäsenet. Pyynnön esittäneiden jäsenten olisi ennen tietojen vastaanottamista annettava oma ilmoitus, jossa he toteavat aikovansa käyttää pyydettyjä tietoja ainoastaan ilmoitettuun tarkoitukseen ja jossa kuvataan yksityiskohtaiset säännöt ja suojatoimet tietojen luottamuksellisen käsittelyn varmistamiseksi. Tekoälytoimiston olisi voitava evätä pyyntö, jos sillä on tiedelautakunnan jäsenen toimittamien tietojen perusteella syytä olettaa, että tietoturvaan tai luottamuksellisuuteen liittyy kohtuudella ennakoitavissa olevia riskejä.

(13) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat tekoälykomitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat

a) tekoälyalan riippumattomista asiantuntijoista koostuvan tiedelautakunnan perustamista ja toimintaa;

b) säännöksiä edellytyksistä, menettelyistä ja yksityiskohtaisista järjestelyistä, joiden mukaisesti tiedelautakunta ja sen jäsenet voivat antaa perusteltuja varoituksia ja pyytää tekoälytoimistolta apua tiedelautakunnan tehtävien suorittamisessa.

II LUKU

TIEDELAUTAKUNNAN PERUSTAMINEN JA TOIMINTA

2 artikla

Tiedelautakunnan perustaminen

Perustetaan tekoälyalan riippumattomista asiantuntijoista koostuva tiedelautakunta, jäljempänä ’tiedelautakunta’.

3 artikla

Tiedelautakunnan valintaperusteet ja kokoonpano

1. Asiantuntijat nimitetään tiedelautakuntaan kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella soveltamalla siinä esitettyjä valintaperusteita.

2. Komissio määrittää Euroopan tekoälyneuvostoa, jäljempänä ’tekoälyneuvosto’, kuullen asiantuntijoiden lukumäärän kullekin 4 artiklassa tarkoitetulle toimikaudelle, ja se esitetään 1 kohdassa tarkoitetussa kiinnostuksenilmaisupyynnössä. Tiedelautakunnan asiantuntijoiden määrä ei saa missään tapauksessa olla suurempi kuin 60.

3. Asiantuntijoiden valinnassa on varmistettava

a) monitieteellinen ja tieteidenvälinen riittäväntasoinen ja ajantasainen tieteellinen, tekninen tai sosiotekninen asiantuntemus, joka liittyy tekoälyyn, tekoälyn vaikutuksiin tai muulla tavoin asetuksen (EU) 2024/1689 tehokkaan täytäntöönpanon kannalta merkityksellisiin seikkoihin, mukaan lukien soveltuvin osin asiantuntemus soveltavilla aloilla sekä perusoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyvä asiantuntemus;

b) riippumattomuus kaikista tekoälyjärjestelmien tai yleiskäyttöisten tekoälymallien tarjoajista asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti;

c) puolueettomuus ja objektiivisuus asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 4 kohdan mukaisesti;

d) kyky suorittaa toimia huolellisesti, täsmällisesti ja objektiivisesti.

4. Komissio varmistaa asiantuntijoiden valinnassa, että tiedelautakunnan asiantuntijoiksi nimitetään vähintään yksi ja enintään kolme kunkin unionin jäsenvaltion kansalaista ja kunkin sellaisen Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltion kansalaista, joka on Euroopan talousalueen jäsen, edellyttäen että kyseisestä maasta on hakijoita, jotka täyttävät kiinnostuksenilmaisupyynnössä esitetyt perusteet, ja että tällä tavoin voidaan saavuttaa riittävän laaja kattavuus kyseeseen tulevilta asiantuntemuksen aloilta. Unionin jäsenvaltioiden kansalaisten ja sellaisten Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden kansalaisten, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, on muodostettava vähintään neljä viidesosaa tiedelautakunnan asiantuntijoista.

5. Komissio varmistaa mahdollisuuksien mukaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen asiantuntijoiden valinnassa. Jos valinta edellyttää päätöstä kahden yhtä pätevän ehdokkaan välillä, komissio asettaa valinnassa etusijalle aliedustetun sukupuolen.

6. Asiantuntijat, jotka täyttävät kiinnostuksenilmaisupyynnössä esitetyt perusteet mutta joita ei nimitetä tiedelautakuntaan, sisällytetään käytettävissä olevien asiantuntijoiden varallaololuetteloon, jäljempänä ’varallaololuettelo’, joka on voimassa 4 artiklassa tarkoitetun tiedelautakunnan toimikauden ajan.

4 artikla

Toimikausi

1. Asiantuntijat nimetään tiedelautakunnan jäseniksi kahden vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia.

2. Jos asiantuntija eroaa tai jos hän ei enää täytä tämän asetuksen 10 ja 13 artiklassa tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 339 artiklassa vahvistettuja edellytyksiä, komissio voi irtisanoa kyseisen asiantuntijan.

3. Jos asiantuntija jättää tehtävänsä toimikautensa aikana, komissio nimittää hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden asiantuntijan varallaololuettelosta tai tarvittaessa kiinnostuksenilmaisupyynnön perusteella. Nimittäessään uuden asiantuntijan komissio pyrkii varmistamaan jatkuvuuden asiantuntemuksessa, maantieteellisessä edustuksessa ja sukupuolten tasapuolisessa edustuksessa.

5 artikla

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja

1. Komissio nimittää kunkin 4 artiklassa tarkoitetun toimikauden alussa tiedelautakunnan jäsenten keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tätä varten tiedelautakunta jäsentensä yksinkertaisella enemmistöllä suosittelee jäsentensä keskuudesta puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa.

2. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikausi vastaa 4 artiklassa tarkoitettua tiedelautakunnan toimikautta, ja se voidaan uusia kerran. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan mahdollinen korvaaminen toimikauden aikana tapahtuu 1 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, ja se on voimassa jäljellä olevan toimikauden ajan.

6 artikla

Sihteeristö

1. Tekoälytoimisto ja yhteinen tutkimuskeskus (JRC) huolehtivat yhdessä tiedelautakunnan sihteeristön tehtävistä.

2. Sihteeristö on vastuussa tiedelautakunnan tehokkaan toiminnan edellyttämästä tuesta. Sihteeristö erityisesti

— tunnistaa ja hoitaa mahdolliset eturistiriidat;

— seuraa, että noudatetaan 8 artiklassa tarkoitettua työjärjestystä ja asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan mukaisten tehtävien suorittamista koskevia pyyntöjä;

— käsittelee markkinavalvontaviranomaisten tiedelautakunnalle osoittamat lisäasiantuntemusta koskevat pyynnöt.

— käsittelee jäsenvaltioiden pyynnöt, jotka koskevat asiantuntijoiden tukea asetuksen (EU) 2024/1689 täytäntöönpanoon kansallisella tasolla.

7 artikla

Tehtävien suorittaminen ja asiakirjojen laatiminen

1. Komissio nimittää puheenjohtajaa kuullen tiedelautakunnan jäsenet sen tehtävien suorittamista varten asiantuntemuksen, käytettävyyden ja muiden kulloisenkin tehtävän tehokkaan suorittamisen kannalta merkityksellisten tekijöiden perusteella, mukaan lukien mahdolliset eturistiriidat ja turvallisuusongelmat. Tiedelautakunnan jäseniä kuullaan ennen mahdollista nimittämistä, ja heillä on mahdollisuus ilmaista kiinnostuksensa tulla nimitetyksi.

2. Komissio voi puheenjohtajaa kuultuaan nimittää kutakin asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan mukaista tehtävää varten esittelijän ja kaksi tehtävään osallistuvaa jäsentä. Tiedelautakunnan jäsenet voivat milloin tahansa omasta aloitteestaanpäättää valmistella perusteltuja varoituksia asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan nojalla tai muita tiedelautakunnan tehtäviä.

3. Jos asiantuntija ei enää pysty hoitamaan tehtäväänsä tehokkaasti, hänen on ilmoitettava asiasta komissiolle, joka puheenjohtajaa kuullen nimittää tiedelautakuntaan toisen jäsenen 1 kohdassa säädetyin edellytyksin.

4. Jos komissio nimeää tiedelautakunnasta asiantuntijan suorittamaan arviointeja sen puolesta asetuksen (EU) 2024/1689 92 artiklan 2 kohdan nojalla, komissio arvioi, voiko tällainen nimeäminen vaikuttaa asiantuntijan kykyyn suorittaa jokin senhetkinen tehtävänsä tiedelautakunnassa riippumattomasti, puolueettomasti ja objektiivisesti. Jos komissio katsoo, että nimeämisellä voisi olla kielteinen vaikutus tähän kykyyn, asiantuntija vapautetaan kyseessä olevasta senhetkisestä tehtävästään, joka osoitetaan toiselle tiedelautakunnan jäsenelle 1 kohdassa vahvistetuin edellytyksin.

5. Tiedelautakunta voi järjestää temaattisia kuulemisia sidosryhmien kanssa näytön keräämiseksi asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan ja 90 artiklan mukaisten tehtäviensä valmistelua varten. Tätä varten puheenjohtaja voi pyytää sihteeristöä järjestämään tällaisia kuulemisia, jos vähintään kolme tiedelautakunnan jäsentä sitä pyytää. Tiedot kuulemisiin osallistumisesta ja kuulemisten päätelmät asetetaan julkisesti saataville asianomaisella komission verkkosivustolla.

8 artikla

Työjärjestys

1. Sihteeristön ehdotuksesta ja yhteisymmärryksessä sen kanssa tiedelautakunta hyväksyy työjärjestyksen jäsentensä yksinkertaisella enemmistöllä.

2. Tiedelautakunnan työjärjestyksessä määrätään muun muassa

a) menettelyistä asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tiedelautakunnan tehtävien suorittamiseksi;

b) säännöistä, joilla varmistetaan tämän asetuksen 10–13 artiklassa vahvistettujen periaatteiden soveltaminen;

c) säännöistä, jotka koskevat äänestämistä, myös hiljaisen hyväksynnän menettelyllä.

3. Tiedelautakunta tarkastelee yhteisymmärryksessä sihteeristön kanssa työjärjestystä vähintään joka toinen vuosi sen osalta, miten se edistää tiedelautakunnan tehokasta toimintaa, ja tarvittaessa saattaa sen ajan tasalle.

4. Työjärjestys asetetaan julkisesti saataville asianomaisella komission verkkosivustolla.

9 artikla

Korvaus

1. Asiantuntijat saavat korvauksen, jos heidät on nimitetty tiedelautakunnan tehtäviin esittelijäksi tai osallistuvaksi jäseneksi, komissiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti ja jos tekoälytoimisto on pyytänyt tällaisia tehtäviä asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan nojalla.

2. Komissio korvaa tiedelautakunnan toimintaan liittyvät asiantuntijoiden matkakulut ja, mikäli sihteeristö katsoo sen tarpeelliseksi, oleskelukulut komissiossa voimassa olevien säännösten mukaisesti. Mainitut kulut korvataan niiden käytettävissä olevien määrärahojen rajoissa, jotka on myönnetty komission yksiköille vuotuisessa määrärahojen jakoa koskevassa menettelyssä.

10 artikla

Riippumattomuus, puolueettomuus ja objektiivisuus

1. Asiantuntijat nimetään tiedelautakuntaan henkilökohtaisessa ominaisuudessa. He eivät voi siirtää tehtäviään kenellekään muulle.

2. Asiantuntijoiden on asetuksen (EU) 2024/1689 mukaisesti oltava riippumattomia kaikista tekoälyjärjestelmien tai yleiskäyttöisten tekoälymallien tarjoajista eivätkä he saa 4 artiklassa tarkoitetun toimikauden aikana olla työ- tai sopimussuhteessa tällaiseen tarjoajaan, koska tämä voisi vaikuttaa asiantuntijoiden riippumattomuuteen, puolueettomuuteen ja objektiivisuuteen.

3. Asiantuntijoiden on tehtävä sidonnaisuuksista ilmoitus, jossa ilmoitetaan kaikki sidonnaisuudet, jotka voivat vaarantaa tai joiden voidaan kohtuudella katsoa vaarantavan heidän riippumattomuutensa, puolueettomuutensa ja objektiivisuutensa, mukaan luettuna merkitykselliset olosuhteet, jotka liittyvät perheenjäseniin. Sidonnaisuuksista tehtävän ilmoituksen malli annetaan kiinnostuksenilmaisupyynnön liitteenä, ja ilmoitus sidonnaisuuksista on toimitettava osana hakemusta.

4. Asiantuntijoiden on saatettava sidonnaisuuksia koskevat ilmoituksensa ajan tasalle

— ennen tiedelautakuntaan nimeämistä tai varallaololuetteloon sisällyttämistä;

— olosuhteiden muuttuessa.

5. Jos 1–4 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita ei noudateta, tekoälytoimisto voi toteuttaa kaikki aiheelliset toimenpiteet, myös irtisanoa asiantuntijan tiedelautakunnasta.

11 artikla

Sitoutuminen

1. Asiantuntijoiden on sitouduttava toimimaan yleisen edun mukaisesti ja noudattamaan 10–13 artiklassa tarkoitettuja periaatteita. Tätä varten heidän on allekirjoitettava sitoumusvakuutus.

2. Asiantuntijoiden on vastattava puheenjohtajan tai sihteeristön pyyntöihin ja muihin viesteihin. Heidän on sitouduttava suorittamaan heille annetut tehtävät parhaansa kykynsä mukaan ja 8 artiklassa tarkoitetussa työjärjestyksessä kuvattujen määräaikojen puitteissa.

12 artikla

Avoimuus

Tiedelautakunnan tehtävät on suoritettava avoimesti toimien. Sihteeristön on ilman aiheetonta viivytystä asetettava asianomaisella komission verkkosivustolla julkisesti saataville seuraavat:

— tiedelautakuntaan nimitettyjen asiantuntijoiden nimet;

— tiedelautakuntaan nimitettyjen asiantuntijoiden ansioluettelot sekä ilmoitukset sidonnaisuuksista ja vakuutukset salassapidosta ja sitoutumisesta;

— 8 artiklassa tarkoitettu tiedelautakunnan työjärjestys;

— lausunnot tai suositukset, jotka annetaan asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan mukaisten tehtävien suorittamiseksi, paitsi jos tämä edellyttäisi luottamuksellisten liiketoimintatietojen, liikesalaisuuksien tai unionin strategisten etujen julkistamista;

— tiedot osallistumisesta 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin aihekohtaisiin kuulemisiin ja näiden kuulemisten päätelmät.

13 artikla

Luottamuksellisuus

1. Asiantuntijat eivät saa paljastaa luottamuksellisia tietoja, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa tiedelautakunnan tehtäviä suoritettaessa tai tämän asetuksen mukaisessa muussa toiminnassa. Tätä varten heidän on allekirjoitettava salassapitovakuutus.

2. Asiantuntijoiden on noudatettava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 339 artiklaa.

3. Asiantuntijoiden on noudatettava unionin turvallisuusluokiteltujen tietojen ja arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojelemista koskevia luottamuksellisuussääntöjä, jotka esitetään komission päätöksissä (EU, Euratom) 2015/443 ([3]) ja (EU, Euratom) 2015/444 ([4]).

4. Jos 1–3 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita ei noudateta, komissio voi toteuttaa kaikki aiheelliset toimenpiteet, myös irtisanoa asiantuntijan tiedelautakunnasta.

([3]) Komission päätös (EU, Euratom) 2015/443, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, turvallisuudesta komissiossa (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/443/oj).

([4]) Komission päätös (EU, Euratom) 2015/444, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

III LUKU

TUKI MARKKINAVALVONTAVIRANOMAISILLE

14 artikla

Markkinavalvontaviranomaisten tukipyynnöt

1. Tekoälytoimisto tarjoaa markkinavalvontaviranomaisille käytännön keinot pyytää tiedelautakunnalta apua asetuksen (EU) 2024/1689 mukaisia markkinavalvontatoimia varten.

2. Kaikissa tiedelautakunnalle osoitetuissa tukipyynnöissä on selkeästi ilmoitettava pyydetyn avun tarkoitus, ne saavat liittyä ainoastaan asetuksen (EU) 2024/1689 mukaisiin markkinavalvontatoimiin ja niissä on perusteltava tiedelautakunnalta pyydettävän avun tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus.

3. Tekoälytoimisto arvioi tukipyynnön tarpeellisuutta ja oikeasuhteisuutta ottaen huomioon tiedelautakunnan käytettävissä olevan kapasiteetin ja tarpeen varmistaa asiantuntijoiden tosiasiallinen saatavuus kaikille jäsenvaltioille.

4. Jos tekoälytoimisto katsoo 3 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella, että pyyntö on tarpeellinen ja oikeasuhteinen, komissio nimittää tehtävään esittelijän ja kaksi osallistuvaa jäsentä 7 artiklan mukaisesti.

5. Jos tekoälytoimisto toteaa, että pyydetty tuki ei ole tarpeen ja oikeasuhteista, se ilmoittaa asiasta pyynnön esittäneelle markkinavalvontaviranomaiselle ja esittää perustelut pyynnön epäämiselle.

6. Tekoälytoimisto käsittelee pyynnön kahden viikon kuluessa täydellisen pyynnön vastaanottamisesta. Tekoälyvirasto voi milloin tahansa ennen päätöksensä tekemistä pyytää pyynnön esittänyttä markkinavalvontaviranomaista toimittamaan lisätietoja pyynnön perustelemiseksi. Tällöin pyyntöä ei katsota täydelliseksi ennen kuin lisätiedot on toimitettu.

IV LUKU

AVUNANTOPYYNNÖT

15 artikla

Avunantopyyntö tekoälytoimistolle

1. Jos tiedelautakunta pyytää asetuksen (EU) 2024/1689 91 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissiota esittämään asiakirja- tai tietopyynnön yleiskäyttöisten tekoälymallien tarjoajalle ja antamaan mahdollisuuden tutustua saatuihin tietoihin siltä osin kuin se on tarpeen ja oikeasuhteista asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi, jäljempänä ’avunantopyyntö’, huomioon on otettava asianmukaisesti tarve suojella liikesalaisuuksia ja luottamuksellisia liiketoimintatietoja.

2. Tiedelautakunnan jäsen, jonka sihteeristö on nimennyt esittelijäksi tiedelautakunnan tehtävään, voi esittää avunantopyynnön tekoälytoimistolle. Tällainen pyyntö voidaan esittää vain, jos vähintään kolmasosa tiedelautakunnan jäsenistä on valtuuttanut esittelijän siihen.

3. Avunantopyynnössä on ilmoitettava selkeästi pyynnön esittäneen esittelijän ja osallistuvien jäsenten nimet sekä pyydetyn avun tarkoitus, ja pyyntö saa liittyä ainoastaan asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdan mukaisten tiedelautakunnan tehtävien suorittamiseen. Jotta voidaan osoittaa tällaisen pyynnön tarpeellisuus ja oikeasuhteisuus siten kuin asetuksen (EU) 2024/1689 91 artiklan 3 kohdassa edellytetään, pyynnössä on perusteltava, että

a) pyydetyn avun epääminen estäisi pyynnön esittänyttä esittelijää hoitamasta asetuksen (EU) 2024/1689 68 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tehtäväänsä;

b) pyydettyjen asiakirjojen ja tietojen määrä, laajuus, detaljitaso ja tyyppi eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen tehtävän suorittamiseksi.

16 artikla

Avunantopyynnön käsittely

1. Tekoälytoimisto arvioi, onko asiakirja- tai tietopyynnön esittäminen yleiskäyttöisen tekoälymallin tarjoajalle tarpeen ja oikeasuhteista tiedelautakunnan tehtävien suorittamiseksi, ottaen huomioon tarpeen suojella liikesalaisuuksia ja luottamuksellisia liiketoimintatietoja.

2. Jos tekoälytoimisto toteaa 1 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella, että avunantopyyntö on tarpeen ja oikeasuhteinen, se voi laatia päätöksen, jotta komissio esittäisi asiakirja- tai tietopyynnön yleiskäyttöisen tekoälymallin tarjoajalle asetuksen (EU) 2024/1689 91 artiklan nojalla, ja antaa tiedelautakunnalle mahdollisuuden tutustua vastaanotettuihin asiakirjoihin tai tietoihin.

3. Jos tekoälytoimisto toteaa, että pyydetty apu ei ole tarpeen ja oikeasuhteista, se ilmoittaa asiasta tiedelautakunnalle ja esittää perustelut pyynnön epäämiselle.

4. Tekoälytoimisto raportoi säännöllisesti tekoälyneuvostolle vastaanotetuista pyynnöistä ja niihin liittyen tehdyistä päätöksistä.

5. Tekoälytoimisto käsittelee pyynnön kahden viikon kuluessa täydellisen pyynnön vastaanottamisesta. Tekoälyvirasto voi milloin tahansa ennen päätöksensä tekemistä pyytää pyynnön esittänyttä tiedelautakunnan jäsentä toimittamaan lisätietoja pyynnön perustelemiseksi. Tällöin pyyntöä ei katsota täydelliseksi ennen kuin lisätiedot on toimitettu.

17 artikla

Vastaanotettuihin asiakirjoihin tai tietoihin tutustumista koskevat edellytykset

1. Tekoälytoimisto tarjoaa suojatut keinot, joiden avulla se voi asettaa vastaanotetut asiakirjat tai tiedot, joita komissio on pyytänyt avunantopyynnön johdosta, saataville pyynnön esittäneelle tiedelautakunnan esittelijälle.

2. Pääsy pyydettyihin tietoihin rajoitetaan nimetylle esittelijälle ja osallistuville jäsenille rajoitetuksi ajanjaksoksi, jota voidaan jatkaa asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

3. Ennen kuin tekoälytoimisto myöntää oikeuden tutustua vastaanotettuihin asiakirjoihin tai tietoihin, sen on vaadittava esittelijää toimittamaan

a) oma vakuutus siitä, että tietoja käytetään ainoastaan ilmoitettuihin, tämän asetuksen 15 artiklan 3 kohdassa mainittuihin tarkoituksiin;

b) kuvaus yksityiskohtaisista säännöistä ja suojatoimista, joilla varmistetaan saatujen tietojen luottamuksellinen käsittely.

4. Tekoälytoimisto voi evätä pääsyn pyydettyihin tietoihin, jos sillä on 3 kohdan mukaisesti annettujen tietojen perusteella syytä olettaa, että tietoturvaan tai luottamuksellisuuteen liittyy kohtuudella ennakoitavissa olevia riskejä.

V LUKU

PERUSTELTUJEN VAROITUSTEN ANTAMINEN

18 artikla

Menettely perusteltujen varoitusten antamiseksi

1. Päätökselle asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan 1 kohdan mukaisen perustellun varoituksen antamisesta tekoälytoimistolle tarvitaan vähintään tiedelautakunnan jäsenten yksinkertainen enemmistö. Tiedelautakunta voi ottaa käyttöön yksityiskohtaisempia menettelyjä 8 artiklassa tarkoitetussa työjärjestyksessään.

2. Perusteltujen varoitusten on oltava asianmukaisesti perusteltuja, ja niissä on oltava vähintään asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan 3 kohdassa säädetyt tiedot.

3. Tekoälytoimisto tarjoaa erityisen rajapinnan perusteltujen varoitusten suojattua välittämistä varten. Rajapinnalla on oltava ainakin seuraavat toiminnot:

a) perusteltujen varoitusten lähettäminen asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

b) perusteltujen varoitusten peruuttaminen, perusteltujen varoitusten sisältämien tietojen korjaaminen ja perusteltujen varoitusten muuttaminen;

c) perusteltujen varoitusten sulkeminen.

19 artikla

Perusteltujen varoitusten käsittely

1. Tekoälytoimisto arvioi asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan 1 kohdan nojalla annetut perustellut varoitukset ja tekee päätöksen kyseisen asetuksen 91–93 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden käynnistämisestä. Jos tekoälytoimisto päättää olla käynnistämättä 91–93 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä, sen on suljettava perusteltu varoitus.

2. Tekoälytoimisto käsittelee perustellun varoituksen kahden viikon kuluessa täydellisen perustellun varoituksen vastaanottamisesta. Tekoälyvirasto voi milloin tahansa ennen päätöksensä tekemistä pyytää pyynnön esittänyttä tiedelautakunnan jäsentä toimittamaan lisätietoja pyynnön perustelemiseksi. Tällöin perusteltua varoitusta ei katsota täydelliseksi ennen kuin lisätiedot on toimitettu.

3. Ennen 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden käynnistämistä tekoälytoimisto ilmoittaa asiasta tekoälyneuvostolle asetuksen (EU) 2024/1689 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. Jos tekoälytoimisto päättää käynnistää toimenpiteen asetuksen (EU) 2024/1689 91–93 artiklan nojalla, sihteeristö nimittää tiedelautakunnan puheenjohtajaa kuullen esittelijän ja kaksi osallistuvaa jäsentä antamaan neuvoja komissiolle toimenpiteiden hyväksymisessä.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖS

20 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 7 päivänä maaliskuuta 2025.

Komission puolesta
Puheenjohtaja
Ursula VON DER LEYEN